

FEDERATION CYNOLOGIQUE INTERNATIONALE (AISBL)

Place Albert 1er, 13, B - 6530 Thuin (Belgique) Tel : ++32.71.59.12.38, URL : <https://www.fci.be>

FCI:N PAIMENNUKSEN ESIKOKKEEN SÄÄNNÖT PERINTEINEN TYyli (FCI-HWT TS) PAIM-E

(poissulkien bordercolliet)

Suomenkielisen säännön ja ohjeen tummennetulla olevat tekstit ovat voimassa vain Suomessa järjestettävissä kokeissa. Kansainvälisissä kokeissa noudatetaan rasteroidulla tekstillä olevaa sääntöä.

1.5.2023

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	3
2. YLEISET EHDOT	3
3. ERITYISEHDOT	3
4. TEHTÄVÄT	4
5. ARVOSTELU	6
6. LOPPUSÄÄNNÖKSET	7

HUOM! Luonnollisiin henkilöihin viittaavia termejä sovelletaan kummankin sukupuolen edustajiin ja yhteisöihin.

1. JOHDANTO

1.1. FCI:n kansainvälinen paimenuksen esikoe (FCI-HWT TS) **PAIM-E** on kansainvälinen testi, jonka FCI:n paimenuksen esikokeen säännöt «FCI-HWT TS» (poissulkien bordercolliet)

tarkoituksena on edesauttaa lampaiden käsittelyyn liittyvien ominaisuuksien säilymistä ja paimennusvaiston ylläpitämistä lampailla työskentelevillä paimenkoirilla, koirasukupolvesta toiseen. Paimennuksen esikokeen (FCI-HWT TS) säännöt on laadittu tästä näkökulmasta.

- 1.2. Jalostukseen suositellaan käytettävien koiria, jotka ovat suorittaneet paimennuksen esikokeen (FCI-HWT TS) hyväksytysti. Hyväksytty paimennuksen esikoe (FCI-HWT TS) on edellytys osallistumiselle FCI:n kansainväliseen paimennuskokeeseen (FCI-IHT TS).
- 1.3. Roduilla, joilla on osallistumisoikeus perinteisen tyylin paimennuskokeeseen (FCI-HWT TS), on hyvin erilaiset taustat. Jotkut rodut kehittyivät maatalousalueilla, joissa ne estivät laumaa kulkeutumasta kielletyille alueille. Toisia käytettiin ohjaamaan lampaiden liikkumista.
- 1.4. Perinteisessä paimennuksessa maanviljelijä/paimen on päivittäin tekemisissä laumansa kanssa ruokkiakseen sen tai antaakseen sen laidunmaa aitaamattomilla alueilla. Lampaat eivät pelkää ihmisiä tai koiria, vaan ainoastaan kunnioittavat niitä. Lampaat luottavat paimeneensa ja ovat halukkaita seuraamaan tätä uusille laidunmaille tai lypsylle.
- 1.5. Paimennuksen esikokeessa (FCI-HWT TS) koirien on osoitettava, että niillä on perusedellytykset tulla tila- tai paimenkoiraksi. Koirien tehtävänä on ohjata laumaa viemällä se sisään häkkiin tai ulos siitä sekä hallita lauman liikkeitä yksinkertaisin elein ja palauttaa laumasta erkanevia lampaita.
- 1.6. FCI on harkintaa käyttäen luonut tehtäviä, joissa huomioidaan eri rotujen paimennustyylien yhteiset tekijät ja joista kaikki perinteisessä paimennuksessa käytetyt koirat kykenevät suoriutumaan.

2. YLEISET EHDOT

- 2.1. Paimennuksen esikokeen (FCI-HWT TS) PAIM-E yleiset periaatteet löytyvät **FCI:N PAIMENNUSKOKOIDEN YLEISET JÄRJESTÄMISOHJEET (FCI-NHAT – FCI-HWT – FCI-IHT)** -asiakirjasta.
- 2.2. Kaikkien FCI:n jäsenten ja sopimusosapuolien on tunnustettava paimennuksen esikoe (FCI-HWT TS).
- 2.3. Useille eri roduille (rodut, joilta FCI vaatii käyttötuloksen), jotka ovat suorittaneet paimennuksen esikokeen **FCI-HWT-TS** hyväksytysti, voidaan myöntää **kansainvälisen muotovalion arvo (C.I.B.)**.
- 2.4. Useissa eri roduissa paimennuksen esikokeen (FCI-HWT-TS) hyväksytysti suorittaneet koirat **saavat osallistua käyttöluokkaan FCI:n kansainvälisissä CACIB-näyttelyissä** FCI:n antaman hyväksynnän jälkeen. Lista ko. roduista sisältyy asiakirjaan [Lista paimennus- ja vartiointitehtävissä käytettävistä roduista, jotka voivat osallistua FCI:n kokeisiin ja vastaanottaa FCI:n titteleitä ja palkintoja.](#)

3. ERITYISEHDOT

3.1. Koealue ja sen varustelut

Alueen ja sen varustelujen on oltava suhteessa testin aikana käytettyjen lampaiden lukumäärään.

- 3.1.1. **Koealue** – kooltaan vähintään 50 x 100 metriä, mieluiten jopa suurempi; alueella voi olla luonnollisia rajoja kuten puita, mutta rajojen tulee olla selkeitä. Aitaaminen on suositeltavaa, mutta aita voi olla joko luonnollinen tai keinotekoinen.
- 3.1.2. **Häkki** – kooltaan laumalle sopiva (muoto ei ole määrätty, häkki voi olla muodoltaan soikea, neliö tai suorakaide). Häkin portin on oltava vähintään 2 metriä leveä, mieluiten saranoilla ja toiminnallisuudeltaan sellainen, etteivät lampaat tai koira pysty sitä avaamaan.
- 3.1.3. **Uudelleenhäkitys** – voidaan käyttää samaa häkkiä kuin häkistä otossa. Uudelleenhäkityksessä

käytetty häkki voi myös sijaita muualla ja se voi olla häkistä otossa käytettyä häkkiä pienempi.

- 3.1.4. **Rata** – vähintään 75 metrin pituinen luonnollinen tai simuloitu reitti häkiltä laidunalueelle. Koko radan tulisi olla vähintään 200 metrin ja enintään 400 metrin pituinen.
- 3.1.5. **Merkinnät** – paaluja tai muita esineitä tai luonnollinen piste. Näillä merkitään kohdat, joissa vaihdetaan suuntaa (vähintään 4), joissa pysähdytään (vähintään 4), joissa on laidunalue (vähintään 4) tai mahdolliset alueet, joita tulee välttää.
- 3.1.6. **Laidunalue** – ympärysmitaltaan vähintään 80 metriä; neliön tai suorakaiteen muotoinen. Laidunalueella tulisi mieluiten olla kasvillisuutta lampaiden laidunnettavaksi. Laidunalueen rajat tulisi merkitä esimerkiksi reunoihin sijoitetuilla tolpileillä (kepeillä), hiekalla, sahanpurulla, kyntövaolla yms. Mieluiten käytetään luonnonrajoja, kuten polkua tai niitettyä kaistaletta. Laidunalue ei saa olla aidattu, tai aitoja saa olla enintään yhdellä tai kahdella sivulla.

3.2. Lampaiden lukumäärä

- 3.2.1. Kussakin suorituksessa käytettävässä laumassa on oltava vähintään 10 lammasta, mutta mieluiten tätä enemmän.
- 3.2.2. Eläinten hyvinvointia koskevien vaatimusten huomioimiseksi järjestäjän on rajoitettava osallistuvien koirakkojen määrää saatavilla olevien lampaiden määrä huomioiden.

3.3. Aika

- 3.3.1. Ajanotto alkaa, kun ohjaaja koskee porttiin avatakseen sen, ja päättyy, kun ohjaaja on sulkenut portin uudelleenhäkityksen jälkeen.
- 3.3.2. Tuomari päättää, kuinka paljon aikaa radan suorittamiselle annetaan, ja kertoo tästä ylituomarin puhuttelussa. Aika on sama kaikille koirille.

4. TEHTÄVÄT

4.1. Vartiointitehtävät

4.1.1. Häkki

Tarkoitus: Koira ottaa lampaat häkistä, rauhallisesti ja stressittömästi.

Kuvaus: Tehtävä perustuu perinteisen paimennustyylin käytäntöön, jossa lampaat tuntevat koiran ja paimenen. Koska ne eivät yleensä tunne toisiaan, on ne ensin esiteltävä toisilleen. Ohjaaja voi ensin kävelyttää koiraansa häkin ympäri ja esitellä koiran lampaille häkin ulkopuolelta.

Ajanotto alkaa, kun ohjaaja koskee porttiin avatakseen sen. Ohjaaja voi mennä häkin sisälle koiran kanssa tarkkaillakseen lampaiden käytöstä ja esitelläkseen ne koiralle häkin sisäpuolella. Sitten ohjaaja sijoittaa koiran portin läheisyyteen estämään lampaita karkaamasta. Koira nostaa lampaat häkistä, kun ohjaaja avaa portin. Ohjaaja ja koira ottavat lauman hallintaan häkin ulkopuolella ja ohjaaja sulkee portin koiran kontrolloidessa laumaa. Häkkiosion arvostelu päättyy, kun ohjaaja lähettää koiran nostamaan laumaa.

Vakavat virheet: Koira hoputtaa lampaita tai jahtaa niitä ja hajottaa lauman. Lampaat poistuvat häkistä liian nopeasti tai jo häkistä ulkona ollut lammas juoksee takaisin sisään.

4.1.2. Pysähdys

Tarkoitus: Lauman on joskus pysähdyttävä matkalla laidunalueelle ja sieltä takaisin, esimerkiksi ennen liikennöityä risteystä. Siksi tehtäviin kuuluu myös lauman pysäyttäminen ja pysäytyslinjan suojeleminen.

Kuvaus: Lauma on pysäytettävä määrätyn alueen sisäpuolelle koiran aktiivisen työskentelyn avulla. Lisäksi koira suojelee pysäytyslinjaa lauman pysähdyttyä. Heti lauman rauhoituttua ohjaaja siirtyy määrätylle pysäytyslinjalle ja katsoo molempiin suuntiin, samalla tavoin kuin

ylittäisi oikeaa risteystä.

Vakavat virheet: Koira tai lauma ohittaa pysäytyslinjan liikkumissuuntaan, koira ei osallistunut lauman pysäyttämiseen, tai pysäytys tehtiin liian aikaisin.

4.1.3. Laidunnus

Tarkoitus: Lampaiden laidunnus merkityllä alueella. Lampaiden rauhoittaminen ja niiden saaminen laiduntamaan (tai syömään) ovat tärkeitä tehtäviä. Lampaat eivät saa olla levottomia tai stressaantuneita, jotta ne kykenevät laiduntamaan tai syömään. On kuitenkin tärkeää, etteivät lampaat laidunna laidunalueen rajojen ulkopuolella.

Kuvaus: Kun lampaat on tuotu laidunalueelle (mieluiten sen keskelle), ohjaaja voi ja koiran täytyy lähteä laidunalueelta. Lampaiden tulisi ryhtyä laiduntamaan (tai syömään) tai vähintään rauhoittua, jos ne eivät halua syödä. Ohjaajan ja koiran tehtävänä on vahtia, että lauma pysyy määrättyllä alueella; jos lammas lähtee alueelta, tulisi koiran tuoda se takaisin. Koiran tyyli vartioida laidunalueen reunoja riippuu kyseisen rodun työskentelytavasta. On tärkeää, että koira huomioi lampaat ja pitää niitä oma-aloitteisesti määrättyllä alueella.

Lampaiden on laidunnettava hetki, ennen kuin lauma lähtee laidunalueelta ja jatkaa rataa.

Tuomari antaa merkin, kun ohjaajan on käskettävä koira noutamaan lauma itsenäisesti, siirtämään lauma pois laidunalueelta ja tuomaan se takaisin ohjaajan luo.

Vakavat virheet: Lampaat lähtevät määrättyltä alueelta, koska koira ei kyennyt vartioimaan sitä; tai jos koira ajaa lampaat pois.

4.1.4. Uudelleenhäkitys

Tarkoitus: Lampaiden tuominen niiden lepopaikkaan, häkkiin, rauhallisesti vammojen välttämiseksi. Lampaat eivät saa palata häkkiin liian nopeasti; tungos portilla ei ole toivottavaa.

Kuvaus: Koiran tulisi suorittaa tehtävä aktiivisesti työskennellen, ohjaajan käskyjä noudattaen. Tehtävä on suoritettava rauhallisesti ja kiirehtimättä. Koiran tulisi pysäyttää lauma häkin lähellä ja pitää se paikoillaan sillä aikaa, kun paimen avaa portin. Heti, kun kaikki lampaat ovat häkissä, ohjaaja sulkee portin koiran ollessa esteenä portin suuaukolla. Portin sulkeminen tarkoittaa kokeen ja ajanoton päättymistä.

Vakavat virheet: Koira ei kykene pitämään lampaita paikoillaan tai häkittämään niitä, tai jo häkissä ollut lammas karkaa ulos häkistä.

4.2. Tehtävät, joihin sisältyy kuljettamista

4.2.1. Kuljetus

Tarkoitus: Kulkiessaan laidunalueelle ja takaisin koiran on osoitettava, että se kykenee hallitsemaan laumaa siten, että lauma liikkuu, vaihtaa suuntaa ja kävelee radan rauhallisesti ja sujuvasti, ilman stressiä.

Kuvaus: Lampaiden noutaminen ja kuljettaminen ohjaajaa kohti rauhallisesti, ilman stressiä. Koiran on saatettava laumaa rauhallisesti ja keskeytyksettä.

Tuomarin tulee merkitä 4 paikkaa, joissa vaihdetaan suuntaa (tolppa, puu, aidan ulkonurkka jne.) jotka tulee kiertää oikealla tai simuloitulla tiellä. Koiran on työskenneltävä riittävällä etäisyydellä laumasta painostamatta sitä turhaan. Lampaiden ympärillä tapahtuvan liikkumisen on oltava rauhallista ja sellaista, joka saa lampaat liikkumaan sulavasti tiettyyn suuntaan, joka estää lampaita tungeksimasta ohjaajan ympärillä tai, päinvastoin, menemästä liian kauas ohjaajasta.

Vakavat virheet: Koira menettää lauman hallinnan, koira ei kykene vaikuttamaan laumaan, tai jos lammas menee oikotietä. Koira ajaa lampaat pois tai jahtaa niitä ja hajottaa lauman.

4.3. Käyttäytyminen ja ohjaus

Tarkoitus: Tuomari arvioi koiran aktiivista työskentelyä ja hyväntahtoisuutta sekä yhteistyötä ohjaajan kanssa kaikkien tehtävien suorittamisen aikana, radan alusta loppuun. Koiran on oltava myös omatoiminen eikä pelkästään toteltava käskyjä. Hyvä yhteistyö ohjaajan ja koiran välillä näkyy tavalla, jolla koira reagoi käskyihin.

Kuvaus: Tuomari arvostelee ensisijaisesti koiran paimennustaipumusta, joka heijastuu rodulle ominaiseen työskentelytapaan. Tuomari arvostelee koiran voimaa, tasapainopisteen tajua, oma-aloitteisuutta ja työskentelyhalua. Mitä enemmän koiralla on kielteisiä ominaisuuksia, sitä vähemmän pisteitä se voi saada toiminnastaan. Koiraa on vaikea motivoida hyvään suoritukseen, jos se ei ole aktiivinen omasta aloitteestaan.

Käskyillä tulisi olla selvästi erottuva vaikutus koiran käytökseen, ne tulisi antaa rauhallisesti ja vakuuttavasti. Vaikeammassa olosuhteissa ja ”vaikeammilla lampailla” tuomarin tulisi ottaa kyseinen tilanne huomioon tai arvioida myönteisellä tavalla ohjaajan ja koiran tapaa suoriutua tilanteesta.

Vakavat virheet: Koira ei huomioi käskyjä. Koira osoittaa vain vähäistä kiinnostusta lampaisiin.

Hylkäävät virheet: Koira tarttuu lampaisiin tai puree niitä.

5. ARVOSTELU

5.1 Arvostelupisteet

5.1.1. Tuomari päättää paljonko pisteitä kustakin tehtävästä vähennetään (kaikki tehtävän pisteet voidaan vähentää).

5.1.2. Tuomari voi vähentää ainoastaan kokonaisia pisteitä (ei puolikkaita tai alle).

5.1.3. Tuomarin pistetaulukko:

Osatehtävä	Pisteet
<u>Lauman hallinta:</u>	
Häkki	10
Uudelleenhäkitys	10
Pysähdys	15
Laidunnus	15
<u>Kuljetustehtävät</u>	
Kuljetus	30
Käyttäytyminen	20
Yhteensä	100

5.2. Arvosanat

Arvostelu	Lyhenne	Pisteet
Erinomainen	ERI	90–100 pistettä
Erittäin hyvä	EH	80–89 pistettä
Hyvä	H	70–79 pistettä
Ei tulosta	ET	alle 70 pistettä
Ei pisteitä	EP	ei pisteitä
Keskeytys	KESK	ei pisteitä
Hylätty	HYL	ei pisteitä

6. LOPPUSÄÄNNÖKSET

- 6.2. Nämä säännöt korvaavat kokonaan 1.1.2019 voimaan tulleet säännöt.
- 6.3. Nämä säännöt hyväksyttiin FCI:n paimennuskomission kokouksessa Dortmundissa 9.–10.7.2022.
- 6.4. Nämä säännöt hyväksyttiin FCI:n hallituksen kokouksessa Budapestissä maaliskuussa 2023. Säännöt ovat voimassa 1.5.2023 alkaen.
- 6.5. Epäselvissä tapauksissa noudatetaan englanninkielistä versiota.

10.4 VALITUKSET JA ERIMIELISYYDET

Kulloinkin voimassa oleva Kennelliiton yleinen Muutoksenhaku -sääntö

10.5 PAKOTTAVAT SYYT

Kennelliiton hallitus voi erittäin pakottavista syistä määrääjäksi rajoittaa kokeisiin, kilpailuihin ja testeihin osallistumista ja antaa näitä koskevia erikoismääräyksiä sekä hyväksyä muita poikkeustoimia tämän säännön osalta.

- 10.6 Sääntöjen liitteenä Kennelliiton yleisiä kokeita ja kilpailuja koskevat säännöt ja ohjeen

LIITE 1: SUOSITELTU KOEPÖYTÄKIRJA “FCI-HWT TS”

LIITE 1: SUOSITELTU KOEPÖYTÄKIRJA "FCI-HWT TS"

 PISTEKORTTI FCI-HWT TS				Luettelonumero		
				Lähtönumero		
Tapahtuma		Paikka		Päivämäärä		
Koiran nimi				Syntymäaika		
Rekisterinumero		Sirunumero		Sukupuoli		
Omistaja				Rotu		
Ohjaaja				Nro		
Tehtävät	Enimmäis- pisteet	Vähennykset	Pisteet	Enimmäisaika minuuteissa	Aika	
Häkki	10			Vartiointitehtävät		
Pysähdys	15					
Laidunnus	15					
Uudelleenhäkitys	10					
Kuljetus	30			Kuljetustehtävät ja käyttäytyminen		
Käyttäytyminen	20			Arvostelu		
Pisteet yhteensä	100			Hyväksytty	Ei tulosta	
Tuomarinro, nimi, allekirjoitus					Nimenselvennys	